

Richtlijnen Basis Bedrijfsverbandset BHV

Het Oranje Kruis

Richtlijnen Basis Bedrijfsverbandset BHV (Bedrijfs hulpverlening)

Voorwoord

De Koninklijke Nationale Bond voor Reddingswezen en Eerste Hulp bij Ongelukken “Het Oranje Kruis” ontwikkelt leerstof voor eerstehulpverleners en instructeurs, bewaakt namens de overheid de kwaliteit, de examinering en de geldigheid van het eenheidsdiploma EHBO en de verschillende certificaten. In 1994 werd een nieuwe Arbeidsomstandighedenwet (ARBO-wet) van kracht waarin ook de opzet van de bedrijfshulpverlening werd geregeld. In antwoord hierop heeft het Oranje Kruis de cursus Kernvaardigheden Eerste Hulp ontwikkeld. De cursus, met bijbehorend certificaat, is specifiek bedoeld voor de bedrijfshulpverlener die niet in het bezit is van het eenheidsdiploma EHBO. De cursus omvat de meest noodzakelijke hulp die kan en moet worden verleend als men wordt geconfronteerd met een ongeval of een plotseling optredende ziekte en komt hiermee tegemoet aan de eisen gesteld in de wet (artikel 15, lid 3 “het verlenen van eerste hulp” van de ARBO-wet 1998).

Met de invoering van de ARBO-wet zijn ook de tot dan toe gehanteerde publicatiebladen P-1 en P-2, welke de inhoud en richtlijnen van de “Verbanddoos A” en de “Verbanddoos B” regelde, komen te vervallen. Vanaf dat moment werden de werkgevers zelf verantwoordelijk om, aan de hand van een goede risico-inventarisatie, te zorgen voor een zodanige uitrusting dat de taken van de bedrijfshulpverlener naar behoren kunnen worden uitgevoerd. Daarbij wordt gesteld dat voldoende, doelmatige middelen aanwezig dienen te zijn.

Het College van Deskundigen van Het Oranje Kruis realiseerde zich dat het ontbrak aan eigentijdse criteria wat betreft verbandsets. Daarop heeft zij het initiatief genomen en middels dit rapport een nieuwe richtlijn uitgebracht over de inhoud en samenstelling van een goede, op de werksituatie toegesneden “Bedrijfsverbandset BHV” die voldoet aan het gestelde in de huidige ARBO-wetgeving. Hiermee is Het Oranje Kruis tegemoet gekomen aan de vele vragen die leefden in het bedrijfsleven.

Besloten werd om een werkgroep te formeren die als opdracht kreeg: “Breng een advies uit ten aanzien van een scoringslijst van criteria, waarmee gemeten kan worden of de inhoud van verbandsets en dergelijke geschikt is”.

De werkgroep werd geformeerd uit belanghebbenden uit Nederland, en bestond uit de volgende personen:

De heer W. de Vries, voorzitter Hoofd Opleidingen en ambtelijk secretaris van het

Mevrouw M. Alsemgeest –
Sanders, secretaris
De heer E.S. Alberga

College van Deskundigen van Het Oranje Kruis
medewerkster van het Centraal Bureau van Het Oranje
Kruis
Bedrijfsarts, artsdocent EHBO, reanimatie en
(voormalige) kaderopleidingen van Het Oranje Kruis, lid
van het College van Deskundigen van Het Oranje Kruis
Voormalig hoofd BHV, voormalig eigenaar van een
trainingsinstituut voor BHV

De heer W.L.J. Murkens

Tevens zijn vertegenwoordigers uitgenodigd van alle bekende groothandels en grotere leveranciers.

Dr. K.J.J. Waldeck,
Voorzitter van het College van Deskundigen.

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Doel werkgroep	5
2. Begripsbepaling	5
3. Uitgangspunten	6
4. Soorten letsels	7
5. Groepering van letsels	7
6. Criteria <i>doelmatigheid</i> en <i>doeltreffendheid</i>	7
7. Criterium <i>houdbaarheid van producten</i>	8
8. Criterium <i>genormeerde producten</i>	8
9. Formulering inhoud van verbandsets	9
10. Afsluiting	9
 Bronnen	 10
 Bijlagen	 11
Inhoud en kwaliteitseisen Basis Bedrijfsverbandset	12
BHV	15
FAQ	

1. Doel werkgroep

De werkgroep kreeg als opdracht een advies uit te brengen ten aanzien van een scoringslijst van criteria, waarmee gemeten kan worden of verbandsets voldoen aan de huidige eisen die gesteld mogen worden aan een verantwoorde Bedrijfshulpverlening (BHV).

De criteria moesten zijn gerangschikt en worden vormgegeven als een lijst met kwaliteitseisen.

Deze opdracht is door de werkgroep als volgt ingevuld:

- de werkgroep heeft de inhoud van een Bedrijfsverbandtrommel BHV beschreven (fase 1);
- op grond van de beschrijving van de vereiste inhoud van de sets kon een advies worden uitgebracht ten aanzien van een scoringslijst (fase 2);
- de scoringslijst is voorgelegd aan vertegenwoordigers van groothandels en grotere leveranciers, welke fungeerden als expert opinion.

Toelichting: met behulp van de criteria is het mogelijk te bepalen of de inhoud van een Bedrijfsverbandtrommel BHV bestaat uit voldoende en juiste materialen voor het verlenen van verantwoorde eerste hulp in het kader van de Bedrijfshulpverlening.

De werkgroep adviseerde een trommel met wandklem of een stevige tas voor de individuele bedrijfshulpverlener.

2. Begripsbepaling

Eerste hulp omschreef de werkgroep als volgt: *hulp verlenen aan slachtoffers van ongevallen (mensen met letsels) of plotselinge ziekteverschijnselen. Letsels* diende nader te worden gedefinieerd.

De set moest tenminste geschikt zijn om Eerste Hulp bij wonden te verzorgen, ongeacht de aard van het bedrijf. Deze verzorging kan bestaan uit één of meer van de volgende onderdelen

- de wond reinigen
- verdere verontreiniging van de wond voorkómen
- de wond ontsmetten
- de wond steriel afdekken
- bij groot bloedverlies: bloeding stelpen
- zo nodig rust en steun geven aan het gewonde lichaamsdeel.

3. Uitgangspunten

De werkgroep stelde uitgangspunten op waarmee rekening moest worden gehouden bij het vaststellen van de inhoud van een Bedrijfsverbandset BHV (fase 1).

Doeltreffendheid en doelmatigheid (zie 6)

Houdbaarheid van producten (zie 7)

Zoveel mogelijk moet gebruik gemaakt worden van producten die beschreven zijn volgens nationale en internationale normalisatie-instituten (zie 8)

Het Oranje Kruis stelt zich op het standpunt dat verbanddozen moeten zijn samengesteld op basis van kwaliteit, doeltreffendheid, veiligheid en gebruiksvriendelijkheid. Hoewel elk bedrijf één of meerdere bedrijfshulpverleners in dienst heeft, moeten ook mensen die geen specifieke EHBO kennis hebben (leken) de verbandset kunnen gebruiken voor het verzorgen van kleine verwondingen.

De samenstelling is gebaseerd op een minimum inhoud, al naar gelang de bedrijfssituatie aan te vullen met meer en/of andere producten.

Enkele uitgangspunten:

- de bedrijfsverbandset BHV is gebaseerd op een zogenaamde “werkunit”. Een bedrijf kan dus, afhankelijk van grootte en samenstelling, uit één of meerdere units bestaan.
- een werkunit heeft als criteria:
 - duidelijk afgebakend risicoprofiel (v.b. kantoor en werkplaats zijn dus 2 units);
 - de verbandset moet binnen handbereik zijn (binnen een halve minuut beschikbaar);
- indien sprake van een trommel: de bedrijfsverbandset BHV moet duidelijk zichtbaar op ooghoogte in een wandklem aan de muur bevestigd zijn, dan wel middels signalering snel te vinden zijn;
- de bedrijfsverbandset BHV moet voldoende ruimte bieden om enkele noodzakelijke aanvullingen te kunnen herbergen;
- de bedrijfsverbandset BHV dient regelmatig gecontroleerd te worden. De frequentie van controle is afhankelijk van de risicofactoren in het bedrijf. De trommel dient in ieder geval na gebruik steeds gecontroleerd te worden. Bekend dient te zijn wie hiervoor verantwoordelijk is. Als advies geldt dat ieder halfjaar gecontroleerd wordt op manco's en gebreken en ontbrekende inhoud.

4. Soorten letsels

De werkgroep maakte zich een voorstelling van de soorten letsels die in het algemeen kunnen optreden.

Kleine letsels (schaafwondjes, snijwondjes en dergelijke) worden vaak behandeld door een leek die geen of nauwelijks kennis heeft van Eerste Hulp, terwijl wat grotere letsels en stoornissen veelal verzorgd worden door de getrainde Bedrijfshulpverlener. De meeste gewonden van wie de letsels worden behandeld met materialen uit een verbandset komen niet bij een huisarts of op een polikliniek. De hulp die verleend is door de leek is bijna altijd de eindbehandeling, de hulp die verleend is door de Bedrijfshulpverlener is dit vaak. Dit feit brengt zich mee dat er geen wetenschappelijke gegevens bekend zijn over de aard van de letsels en hoe vaak ze vóórkomen. Wel is er een inventarisatie gemaakt door de Stichting Consument en Veiligheid. Tevens heeft de werkgroep gebruik gemaakt van ervaringsgegevens van deelnemers aan de werkgroep en relaties van Het Oranje Kruis.

In dit verband merkte de werkgroep het volgende op: het verdient aanbeveling naar wegen te zoeken om een verantwoorde analyse te laten plaatsvinden van letsels die worden behandeld zonder dat nabehandeling elders plaatsvindt.

5. Groepering van letsels

Om de inhoud van verschillende verbandsets te bepalen is het noodzakelijk de verschillende letsels die zich kunnen voordoen, te groeperen.

Het Oranje Kruis Boekje hanteert een indeling in stoornissen en letsels waarbij eventueel eerste hulp verleend moet worden. Wat betreft de inhoud van verbandsets zijn de volgende letsels van belang

- bloedingen: ernstige uitwendige bloedingen
- letsels van de huid: uitwendige (open) wonden, brandwonden, bevriezing
- letsels van botten, gewrichten en spieren: botbreuken en ontwrichtingen, kneuzing en verstuiking (verzwikking)
- oogletsels: vuiltje in het oog
- kleine letsels: voorwerp in neus, oor of huid, insectensteken, tekenbeten

6. Criteria *doelmatigheid* en *doeltreffendheid*

De inhoud van verbandsets dient doelmatig te zijn, stelde de werkgroep. *Doelmatigheid* (zie 6.1) omschreef de werkgroep als volgt:

- het materiaal moet gebruiksvriendelijk zijn;
- het materiaal dient zodanig te zijn samengesteld dat de veiligheid van bedrijfshulpverlener en slachtoffer zoveel mogelijk gewaarborgd is;

- het materiaal moet van juiste kwaliteit zijn;
- er moet evenwicht in materialen zijn.

De werkgroep preciseerde *doeltreffendheid* op de volgende manier:

- het materiaal dient van zodanige kwaliteit te zijn dat het meteen als eindbehandeling kan dienen (bij slachtoffers die niet meer naar een andere hulpverlener hoeven te worden gebracht);
- het materiaal dient van zodanige kwaliteit te zijn dat het gebruikt kan worden bij het verlenen van eerste hulp aan slachtoffers die daarna naar een andere hulpverlener moeten worden gebracht.

Iedere verbandset moet de materialen bevatten die geschikt zijn voor de situatie die zich binnen één unit voor kunnen doen (de basismaterialen). Hierbij is uitgegaan van de benodigde materialen voor gebruik onder normale omstandigheden; voor de specifieke ongevallen die kunnen optreden zijn aanvullende materialen, gericht op de specifieke situatie, noodzakelijk.

(In een bijlage is de inhoud van de basis Bedrijfsverbandtrommel BHV omschreven.)

De in de verbandset aanwezige materialen dienen *gebruiksvriendelijk* te zijn. Hoewel de set in eerste instantie is samengesteld voor de Bedrijfshulpverlener, heeft de werkgroep steeds beoordeeld of het mogelijk bij kleinere letsels de eerste hulp te laten verlenen door mensen met behulp van de set zonder dat zij daar een opleiding voor hoeven te volgen. De werkgroep stelde dat in een verbandset een *stroomdiagram* opgenomen dient te zijn, waaruit de hulpverlener kan opmaken hoe hij of zij het in de set aanwezige materiaal dient te gebruiken.

7. Criterium houdbaarheid van producten

Bij steriel verpakte artikelen (conform E-normering) moet de houdbaarheidsdatum zijn aangegeven. De verpakkingen van alle materialen dienen vochtbestendig te zijn of in een vochtbestendige trommel te zijn opgenomen.

8. Criterium genormeerde producten

Waar mogelijk moet wat de keuze van producten betreft, worden aangesloten bij reeds bestaande normeringen (NEN, DIN). In die gevallen waar normering niet voorhanden was, diende in de werkgroep consensus over de keuze van het product te worden bereikt. De op die manier bereikte "normering" (de reeds bestaande normering én de consensus van de werkgroep) is als bijlage opgenomen.

9. Formulering inhoud van verbandsets

Op grond van het bovenstaande is de werkgroep tot formulering van de inhoud gekomen. (De inhoud van de basis Bedrijfsverbandset BHV is weergegeven in een bijlage.) Fase 1 van de invulling van de opdracht van het College van Deskundigen was daarmee afgerond.

10. Afsluiting

Na de inhoud van de verschillende verbandsets vastgesteld te hebben kon de werkgroep een advies uitbrengen ten aanzien van een scoringslijst van criteria waarmee gemeten kan worden of verbandsets en dergelijke geschikt zijn. Een lijst met criteria is opgesteld waaraan de inhoud van verbandsets moet voldoen. Er zijn kwaliteitseisen opgesteld, met behulp waarvan de inhoud van verbandsets snel kan worden gecontroleerd (zie bijlage).

Verder heeft de werkgroep het advies uitgebracht om de set in een *trommel met wandklem* te leveren, die op een bereikbare plaats opgehangen kan worden of in een stevige en overzichtelijke tas indien de set binnen de bedrijfshulpverleningsorganisatie op de man wordt uitgereikt.

Bronnen

European Reference Centre for First Aid Education

Emergency Relief Items: compendium of Basis Specifications. International Committee of Red Cross, september 1996

Erste-Hilfe-Material, Verbandkasten E

DIN Deutsches Institut für Normung e.V., augustus 1996.

Praktische wenken bij wondbehandeling. Huid en antiseptica. In: Patient Care, juni 1997, blz. 70 – 75

Are eyepatches necessary for corneal abrasions. In: The Journal of Family Practice, vol 42, no 5, 1996

Montgomery, P.Q.;Khan, J.I.; Feakins, R. and Nield, D.V. Paraffinoma revisited: a post-operative condition following rhinoplasty nasal packing. In: J Laryngol. Otol. 110 (8), blz 785 – 786; 1996

Dahlstrom, K.K. A new silicone rubber dressing used as a temporary dressing before delayed split skin grafting. A prospective randomised study. In: Scand J Plast Reconstr Surg Hand Surg 29 (4), 325 – 327; 1995.

Oranje Kruis Boekje, 23^e druk 1998

Kernvaardigheden Eerste Hulp. Het Oranje Kruis, 2^e druk 1998

Praktijkboek Eerste Hulp. Rode Kruis Vlaanderen, 1996.

Consument en Veiligheid. Kerncijfers: letsels door ongevallen en geweld. (bestelcode: r183), 2001

Bijlagen

Checklist *basis Bedrijfsverbandset BHV*

FAQ's

Inhoud en kwaliteitseisen Basis Bedrijfsverbandset BHV

Beoordelingslijst ten behoeve van controle door Het Oranje Kruis en leveranciers.

Voor zover dat niet reeds bepaald is in de gebruikte normbladen, dient elk testrapport voorzien te zijn van:

- een verwijzing naar het desbetreffende normblad of de geformuleerde normomschrijving;
- de naam van het artikel en het chargennummer van de fabrikant;
- namen en adressen van de fabrikant, de leverancier en het testlaboratorium. Indien het laboratorium niet volledig onafhankelijk is: de naam en adres van het onafhankelijk toezichthoudend instituut;
- datum van de test(en);
- de resultaten van de testen (onverkort).

Materiaal	Aan- tal	Criteria	Voldaan¹
reddingsdeken	1	Minstens 210 cm x 160 cm	
		Op de verpakking is duidelijk aangegeven met pictogrammen of in tekst (Nederlands en bijvoorkeur Engels) op welke wijze de deken aangebracht moet worden bij hitteverschijnselen en op welke wijze bij koudeverschijnselen.	
wondpleister assortiment	1	15 strips, waarvan tenminste: 2 strips 7,2 cm x 3,8 cm 4 strips 7,2 cm x 2,5 cm 4 strips 7,2 cm x 1,9 cm	
wondpleister	1	strip van 1m x 6cm	
		CE-verklaring zichtbaar op de verpakking	
beademingsmasker of gelaatsdoekjes	1	CE-verklaring zichtbaar op verpakking	
		Van buitenaf moet zichtbaar zijn dat het hulpmiddel niet gebruikt is Bij gelaatsdoekjes dient een eventueel mondblokje stevig in het plastic folie ingezet te zijn en dient zelf zo gemaakt te zijn dat deze zeer moeilijk kapot gebeten kan worden	

¹ Indien aan één van de criteria bij een item niet voldaan is, voldoet het betreffende item niet. Met uitzondering van de voorkeursopties.

desinfectans	1	Als vloeistof dient gebruik gemaakt te zijn van Chloorhexidine 1,0% in Alcohol 70% of Povidonjodium	
		De verpakking dient maximaal 30 ml te bevatten.	
		Aan de buitenkant van de verpakking dient de houdbaarheidsdatum zichtbaar te zijn.	
		De tekst staat bij voorkeur in het Nederlands en Engels vermeld.	
driekante doek	2	DIN 13168	
ideaalwindsel, 5 m x 6 cm	2	DIN 61632 – IB 6 W en S	
ideaalwindsel, 5 m x 8 cm	1	DIN 61632 – IB 8 W en S	
windsel elastisch hydrofiel 6cm	2	DIN 61631 en 61634 – FB 6	
windsel elastisch hydrofiel 8cm	2	DIN 61631 en 61634 – FB 8	
inhoudsopgave	1	Bij voorkeur met illustraties en in het Nederlands en Engels	
kleefpleister, 2½ cm	1	DIN 13019 – A 5 x 2,5	
kompressen, niet-verklevend	3	Voor zover mogelijk NEN-EN 1644-1 en 1644-2	
		De maatvoering dient tenminste 7,5 X 7,5 cm te zijn.	
		Op de verpakking dient vermeld te zijn dat een niet klevend materiaal is aangebracht op het gaas.	
handschoenen (paar)	3	DIN EN 455-1 en 455-2	
splinterpincet	1	DIN 58 238 of DIN 58 272	
kompressen steriel 10 x 10cm	5	NEN-EN 1644-1 en 1644-2	
kompressen steriel tenminste 5 x 5cm	10	NEN-EN 1644-1 en 1644-2 Afwijkende maatvoering is toegestaan mits deze tenminste 5 x 5 cm is en kleiner dan 10 x 10cm	
snelverband no. 1 of M	2	Qua materiaalluitvoering dient dit te voldoen aan DIN 61631 en 61634. Het oppervlakte van het wondkussen dient minimaal 8 X 10cm te zijn.	
		Bij voorkeur elastische windsel.	
snelverband no. 2 of G	2	Qua materiaalluitvoering dient dit te voldoen aan DIN 61631 en 61634. Het oppervlakte van het wondkussen dient minimaal 10 X 12cm te zijn.	
		Bij voorkeur elastische windsel.	
stroomdiagram (bij voorkeur in deksel)		De laatste versie van het namens Het Oranje Kruis gepubliceerde versie.	
		Is moeilijk verwijderbaar.	
		Onder aan het schema of in het deksel staat duidelijk de tekst: “Wij adviseren u een Eerste Hulpcursus.”	
verbandschaar	1	DIN 58279-a 145 (dus geen koudgeslagen versie) of DIN 13111 of ambulancierschaar	
watten synthetisch	3	Minimale maatvoering is 2m x 7,5cm Ook mag 2 rollen van tenminste 3m x 7,5cm of anders indien de totale lengte 6m is	

veiligheidsspelden	6		
verbandklemmetjes elastisch	6	Mogen verpakt zitten bij Ideaalzwachtel	
wondsnelverband 6 x 8 cm	3	Maatvoering wondkussen conform DIN 13019 – E 8 X 6	
verpakking van de set (doos of tas)	1	Is stevig (test als beschreven bij DIN 13164: 6.1, 6.5)	
		Is vochtbestendig	
		Is bestand tegen temperatuurwisselingen (test als beschreven bij DIN 13164: 6.3) en zon	
		Sluit goed af	
		Bij verkoop moet te zien zijn dat de doos of tas niet geopend is door anderen middels een eenvoudig te verwijderen sealing of sluiting	

FAQ

- Geldt de inhoudsbeschrijving van de P-bladen niet meer?
- De P-bladen worden al niet meer. Wel werden de normen voor A- en B-trommels nog regelmatig gebruikt als maatstaf. Het nadeel van deze trommels is echter dat het bedrijf als één groot geheel gezien. Door indeling in afdelingen kan dat echter een verantwoorde eerste hulpverlening belemmeren. Daarnaast zijn bedrijven zeer divers qua samenstelling. Denk aan monteurs die onderweg zijn, of voedselverwerkende industrieën waar een gevallen pleister direct herkenbaar dient te zijn.
- Voldoet deze inhoud aan de Europese norm?
- Er is geen Europese norm (ondanks dat leveranciers soms iets anders willen laten geloven). Wel is in sommige landen in Europa in wetgeving vastgelegd wat de inhoud van een verbandtrommel dient te zijn. Dit geldt echter voor deze specifieke landen. De inhoud voldoet aan de huidige opvattingen over Eerste Hulp, zoals die besproken worden in de Europese Werkgroep voor Eerste Hulpverlening en de Task Force First Aid at Work.
- Als ik iets gebruik, moet ik dan een nieuwe set kopen?
- Over de commerciële vorm van de verbandsets heeft de werkgroep geen uitspraken willen doen. Tot op heden is het nog steeds mogelijk alle items los te krijgen. Naar verwachting zal hierin geen verandering komen. Losse items worden echter niet door Het Oranje Kruis gecontroleerd op de criteria die zijn vastgesteld.
- Waar kan ik het beste een verbandtrommel kopen die aan jullie eisen voldoet?
- Het staat iedere leverancier vrij om zijn inhoud voor een audit aan te bieden. Indien de audit tot een positief oordeel leidt, mag op de set de tekst “Goedgekeurd door” en het logo van Het Oranje Kruis gevoerd worden. Steekproefsgewijs zal gecontroleerd worden of dit logo nog steeds terecht gedragen wordt. Er worden echter geen uitspraken gedaan over voorkeur leveranciers of producenten.
- Is de trommel met jullie logo duurder?
- Het officieel mogen voeren van de tekst “Goedgekeurd door” en het logo van Het Oranje Kruis het logo impliceert dat de inhoud steekproefsgewijs wordt getest door Het Oranje Kruis. De meerkosten die hierdoor ontstaan voor de leverancier rechtvaardigen geen prijsverhoging. Verbandsets zonder logo kunnen gevuld zijn met materiaal dat niet aan de beschreven eisen voldoet. Omdat dit materiaal van mindere kwaliteit is zal het ook gunstiger geprijsd kunnen zijn, ten nadele van de prijs-kwaliteitverhouding.

Is er verschil tussen de door jullie goedgekeurde basisverbandset voor thuis en de set voor in het verkeer?

De Basis Bedrijfsverbandset is gemaakt om te voldoen aan de ARBO-eisen en tevens gericht op het verlenen van verantwoorde Eerste Hulp. De trommel is zowel geschikt voor getrainde mensen (Bedrijfshulpverlener) als niet-getrainde mensen. Bij sommige letsels en stoornissen kan alleen Eerste Hulp verleend worden door getrainde (gecertificeerde) Eerstehulpverleners. Een set voor thuis of voor in het verkeer kan wel zeer goed gebruikt worden om buitendienstmedewerkers, kantoren met een of twee personen, uitrukvoertuigen en dergelijke mee uit te rusten.